

TREBALL FINAL DE GRAU EN MESTRE/A
D'EDUCACIÓ PRIMÀRIA

**EL TRENCANOUS COM A
RECURS DIDÀCTIC EN L'ÀREA
DE MÚSICA EN EDUCACIÓ
PRIMÀRIA**

ANNA FERRERES FERRER

Directora: Amparo Porta Navarro
Àrea: Didàctica de l'expressió musical
2018 – Juny 2019 / 1^oConvocatoria

AGRAÏMENTS

A Amparo Porta Navarro, tutor del treball final de grau, per la seua guia, temps, dedicació, paciència i consells.

Al col·legi CEIP Antonio Armelles per obrir-me les seues portes.

I especialment a Zoraida Bosch, mestra supervisora en les pràctiques del grau de mestre en primària, que m'ha permés dur a terme aquesta experiència. M'ha ajudat a millorar, aconsellat en tot moment i he tingut el seu suport en tot el procés d'elaboració del TFG. Sense ella res d'açò no hauria sigut possible. També, agraiïsc a Santiago, director del CEIP Antonio Armelles i mestre de música, per facilitar-me les sessions per poder treballar en l'aula la unitat didàctica propada i per donar-me consells per millorar-la.

ÍNDEX

RESUM	1
1. INTRODUCCIÓ	2
1.1. Justificació	2
1.2. Objectius	3
1.3. Marc Teòric	3
1.3.1. El conte Musical	3
1.3.2. El trencanous	5
2. MÈTODE	
2.1. Mostra	6
2.2. Temporalització	7
2.3. Instruments i Procediment	7
3. DESENVOLUPAMENT	8
3.1. Metodologia didàctica	8
3.2. Competències	9
3.3. Sessions	10
- Objectius	
- Continguts	
- Activitats	
- Criteris d'avaluació	
3.4. Avaluació Unitat Didàctica	16
3.5. Resultats i Anàlisi de Resultats	17
4. CONCLUSIÓ	18
4.1. Limitacions i línies de Futur	20
5. BIBLIOGRAFIA Y WEBGRAFIA	20
6. ANNEXOS	22

RESUM

Actualment, en l'ensenyança encara hi ha matèries que s'imparteixen utilitzant un mètode tradicional on l'alumne és un ésser passiu i sols es valora el resultat final i la memorització. En el cas de l'assignatura de música açò també passa i per poder aportar nous recursos, en aquest treball es proposa una unitat didàctica destinada al conte musical i aquesta en concret al conte del "Trencaous".

El conte musical aporta un aprenentatge més globalitzador i integral i al ser un recurs innovador i flexible, motiva a l'alumnat per tenir una actitud més positiva i activa en les activitats proposades. A més, facilita l'aprenentatge interdisciplinari perquè permet treballar continguts d'altres matèries com la lectura, la dramatització, l'escriptura, la resolució de problemes, valors com el cooperativisme, ...

Perquè, no siga un recurs utòpic, s'ha posat en marxa la unitat didàctica en un centre d'educació primària i concretament en el nivell de tercer. Les conclusions que s'han extret d'aquest projecte han estat molt positives, ja que, s'han complit tots els objectius proposats.

Paraules clau: Conte Musical, Interdisciplinari, Trencaous, aprenentatge integral, Educació Musical, Educació Primària, Menció de Música.

ABSTRACT

Currently, in teaching there are still subjects that are taught using a traditional method where the student is a passive being and only the final result and memorization are valued. In the case of the subject of music this also happens and in order to be able to contribute new resources, in this work a didactic unit destined to the musical tale is proposed and this in particular to the story of "Nutcracker".

The musical story contributes to a more globalizing and integral learning and in addition to being an innovative and flexible resource, motivates the students to have a more positive and active attitude in the activities proposed. In addition, it facilitates the interdisciplinary learning because it allows to work contents of other subjects like the reading, the dramatization, the writing, the resolution of problems, values like cooperativism, ...

For that, it is not an utopian resource, the didactic unit has been set up in a primary education center and specifically in the third level. The conclusions that have been drawn from this project have been very positive, since all of the proposed objectives have been met.

Keywords: Musical Tale, Interdisciplinary, Nutcracker, integral learning, Musical Education, Primary Education, Music Mention.

1. INTRODUCCIÓ

En el present projecte es pretén realitzar un estudi sobre la importància de la utilització del conte musical com a recurs didàctic en l'aula d'Educació Primària. Considere que és una ferramenta molt útil per a la formació de l'alumnat i l'adquisició de tots els elements del currículum, té moltes aplicacions pràctiques i pot ser una activitat empleada tant en l'assignatura de música com en altres matèries, d'aquesta manera es pot fer servir per elaborar un projecte transversal.

La modalitat del meu TFG és professionalitzadora perquè s'ha proposat a la comunitat una nova unitat didàctica i també és experimental, ja que, es posarà en pràctica en una aula de primària i s'extrauran conclusions.

Tots hem crescut escoltant històries i gràcies a aquestes hem conegut el món que ens envolta, ens han descrit paisatge, situacions i ens han donat solucions a problemes que tots hem tingut alguna vegada. Per tot açò i més, un conte mai no és rebutjat, per tal cosa és una ferramenta educativa de primera mà i tot bon docents hauria d'envoltar-se d'alguna.

La música, igual que el conte, està present en les nostres vides des del dia que naixem i com tots sabem permet un desenvolupament integral de l'alumne, fomenta l'adquisició de conceptes, habilitats i valors i ens ajuda a la creació de la nostra pròpia identitat. A més, com indica Sarget (2003) l'Educació Musical provoca en els xiquets i xiquetes el desenvolupament de la capacitat memorística, millora l'atenció i concentració. Perquè la música és una forma d'expressar-se que estimula la imaginació i al combinar-se amb el ball exercita els sentiments, l'equilibri i el desenvolupament psicomotor.

Així doncs la unió d'aquests dos grans recursos, anomenat conte musical, és un gran motivador per a l'alumne que afavoreix l'atenció, la concentració i la participació activa i com diu Muñoz (2002) amb aquest recurs els xiquets i xiquetes tenen una actitud favorable enfront de les activitats proposades.

1.1. Justificació

L'elecció d'aquest tema està directament relacionat amb els meus gustos personals. Com és clar, la música m'ha acompanyat en totes les meues etapes de la vida i he pogut conèixer molts recursos i metodologies que s'empren en aquesta àrea. Però el conte musical, mai no l'he vist empleat com a recurs en aquesta matèria, tal vegada per la dificultat de portar-lo a cap en una aula de primària, per no tenir la suficient formació o simplement perquè no els interessa aquest tema.

En l'actualitat hi ha milers de contes musicals com "Pedro y el Lobo" o "El Carnaval de los animales" que ens permeten treballar molts continguts i competències de l'àrea de música. A més, si no trobem cap conte musicat que s'adapte al que busquem és molt fàcil crear-lo en

l'aula. Per a comprovar si aquest recurs és útil per emprar-lo en aquesta matèria he triat "El Trencanous" de Txaikovsky per dur-lo a terme en l'aula.

L'elecció d'aquest conte musical ha sigut complicada perquè no volia utilitzar contes com els abans anomenats perquè pots fàcilment trobar activitats sobre aquests. Així doncs, volia seleccionar un conte musical conegut pels xiquets i xiquetes, per les seues famílies i a partir del qual poguera crear activitats interessants, diferents i innovadores.

Després de la posada en pràctica de la unitat didàctica i de la seva avaluació, podré afirmar o desmentir de primera mà que el conte musical és una gran ferramenta que permet adquirir habilitats i continguts de l'assignatura de música i afavoreix a la formació integral de l'alumne. A més, de proporcionar un aprenentatge més flexible i individualitzat.

1.2. Objectius

Els objectius que pretenc aconseguir amb aquest projecte són els següents:

- Investigar la importància del conte musical en Educació Primària i els avantatges que aporta aquest recurs en l'aprenentatge interdisciplinar de l'alumnat.
- Dissenyar una proposta didàctica sobre el conte musical i com un recurs per a l'àrea de música, en el qual es treballen continguts dels tres blocs d'aprenentatge.
- Portar a la pràctica la proposta didàctica en l'aula de tercer de Primària en el CEIP Antonio Armelles.
- Investigar si la proposta didàctica plantejada afavoreix al desenvolupament acadèmic, comunicatiu, afectiu i social.

1.3. Marc Teòric

1.3.1. Conte Musical

Definició

El conte musical és una història que es conta fent ús de la música. Encabo i Rubio (2010) el defineixen com una narració musicalitzada. Consideren que és un relat que adquireix una major força expressiva mitjançant la sonorització d'algunes parts, ja siguin moments claus, emocions, accions, etc. Doncs, el conte musical és la unió del conte i la música, narrar una història utilitzant efectes sonors per enriquir les paraules per fer-nos sentir de forma més viva les aventures i sentiments dels personatges.

Els contes musicals són recursos metodològics molt pràctics per a treballar en les àrees d'educació infantil i primària, ja que, es poden portar a terme de diverses maneres. En primer lloc, podem emprar cançons amb una estructura narrativa o amb diàlegs. Aquestes contenen una història que pot ser representada.

També trobem la narració de contes acompanyats de sons, ja siguin efectuats amb el propi cos, amb la veu o percutint objectes o instruments. Una altra classificació, seria la lectura de contes fent servir instruments musicals per representar als diferents personatges i situacions. Per últim, la dramatització d'obres o fragments musicals, és un tipus de conte on la música té com a objectiu descriure les escenes, les emocions i els personatges. Aquest es defineix com música descriptiva o programàtica que és tota aquella que té com a objectiu evocar una imatge en la ment de l'oyent.

Des del meu punt de vista, la narració deu estar acompanyada de música de forma continuada per captar l'atenció dels xiquets i xiquetes en tot moment. A més, moltes vegades la música pot substituir les paraules i amb els sons podem interpretar idees i escenes. Així doncs, aquest últim tipus de conte musical és el més adequat i íntegre per emprar com a metodologia en l'àrea de música.

Origen

El conte musical en primera instància es va utilitzar com una activitat aleatòria en l'àrea d'Educació Física amb l'objectiu de perfeccionar els exercicis i fer d'una classe monòtona, una classe amb caràcter lúdic (Arguedas, 2006).

Així en 1910 J.G. Thulin, director de l'Institut Sud-Suec de Gimnàstica, va fusionar el conte com un element de la vida quotidiana amb l'exercici i el moviment. El conte com a narració es va transformar en una dramatització on es podien incorporar elements musicals que posteriorment es va anar coneixent com conte musical. D'acord amb Arguedas (2006) es començà a utilitzar el conte musical per a l'aprenentatge dels més petits, com una destresa metodològica per a la formació completa i íntegra dels alumnes.

Interdisciplinarietat

Arguedas (2006) indica que el conte musicalitzat és un recurs didàctic que proporciona als alumnes múltiples aprenentatges. Possibilita gaudir d'una pràctica que inclou diverses àrees o matèries, com la literatura, la música, la plàstica i diversos aspectes transversals que s'executen en els cursos d'Educació Primària, com poden ser el joc, el ball i el moviment, entre altres.

El conte musical com ha afirmat Arguedas és un recurs que es pot utilitzar en diverses àrees, ja que, com he comentat anteriorment té moltes aplicacions diferents en les quals es poden treballar continguts, valors i habilitats procedents de diversos àmbits del coneixement. Podem treballar la lectura en l'àrea de llengua, la dramatització i el ball en l'assignatura d'educació física, el context de la història narrada en la matèria de ciències socials i treballar tots els conceptes de llenguatge musical propis de l'àrea de música.

Així doncs, el conte musical funciona com a fil conductor que enllaça els conceptes apresos en les diverses matèries. Elabora una estructura en la ment de l'alumnat que facilitat l'aprenentatge significatiu de continguts i la seua memorització i per tant afavorir en el seu desenvolupament integral.

El meu objectiu no és l'aplicació del conte musical com a fi d'obtenir coneixements d'altres àrees, sinó com a recurs motivador i divertit que fomenta la participació activa de l'alumnat en el procés d'ensenyament-aprenentatge de l'àrea de música.

“Desde todas las perspectivas defendemos que la interdisciplinariedad, sustentada por la significatividad de los aprendizajes y la globalidad, es un principio clave, básico y fundamental en todo proceso de enseñanza-aprendizaje, donde los conocimientos y las competencias que se adquieran en el aula puedan ser utilizados en cualquier situación de la vida cotidiana que lo requiera ” (Conde, Arteaga y Viciano, 1998).

1.3.2. El trencanous

El Trencanous és el tercer ballet que el compositor rus Peter Ilytch Tchaikovsky va compondre. Aquest va nàixer d'un encàrrec per part d'Ivan Vsevolozhsky director dels Teatres Imperials que pretenia fer una adaptació per al teatre del conte “El trencanous i el rei dels ratolins” escrit en 1816 per Ernst Theodor Amadeus Hoffmann.

El ballet estava estructurat en dos actes i per a crear la música Tchaikovsky va tenir indicacions molt precises de part de Marius Petipa (coreògraf, ballarí, mestre i director considerat el pare del ballet clàssic) que detallaven el tempo que havia de tenir la música i inclús la longitud de compassos. Així doncs, havien de ser xicotetes miniatures, petits números independents dedicats cada un a un personatge de la història. A més a més, havien de traslladar a l'espectador a un món infantil i màgic on tot és alegre i innocent, és a dir, transportar-nos a un país de fades.

Abans de l'estrena del ballet Tchaikovsky va seleccionar vuit dels números del ballet i va formar la Suite “El Cascanueces” op. 71a, que va ser composta per a tocar en concert. El primer número és l'obertura en miniatura que evoca perfectament un ambient de conte de fades, després apareix una successió de danses: la Marxa, nom del primer acte, Dansa del sucre, Trepak, Dansa àrab, Dansa xinesa, Dansa de les flautes i el Vals de les flors.

Aquesta Suite es va tocar per primera vegada sota la direcció del compositor el 19 de març de 1892, com ocasió de la reunió de la Societat Musical en San Petersburg. La Suite va guanyar gran popularitat, al contrari que el ballet complet.

La música del ballet de Tchaikovsky és una de les seues partitures més populars. Pertany al període romàntic i conté les melodies més memorables del compositor que sovint s'escolten en la televisió i al cine, especialment durant el Nadal. La novetat en aquesta

partitura va ser l'ús de la celesta, un nou instrument que el compositor havia descobert a París. El volia utilitzar per a caracteritzar el personatge de la Fada de sucre degut al seu so dolç i celestial, però finament també va aparèixer en altres actes.

El Trencanous és una de les partitures de música clàssica més utilitzades per al públic infantil. Els motius són molts: el primer, i més obvi, per l'argument de la història, plena d'aventures i personatges carismàtics i valents; la segona raó probablement li la devem a Disney, gràcies a l'animació anomenada "Fantasia". Però en aquesta exposició de motius no ens podem oblidar de la sonoritat tan meravellosa que va aconseguir Tchaikovsky que com ja he comentat, transporta als xiquets i xiquetes a un món màgic i de fades. A més a més, com la Suite de Tchaikovsky són miniatures independents referides a diferents personatges i danses, dona molt de joc per a aconseguir importants nivells de concentració i treballar per separat diversos conceptes, emocions, textures, formes musicals i instruments.

2. MÈTODE

2.1. Mostra

La proposta didàctica d'aquest projecte es durà a terme en el tercer curs de primària de l'escola CEIP Antonio Armelles situada en la ciutat de Castelló. La classe de tercer B costa de 21 alumnes, 9 xics i 12 xiquets, la majoria no són estrangers llevat d'un xiquet que és procedent d'Anglaterra i una altra xiqueta que és portuguesa. També trobem dos xiquets amb TDAH, una altra amb problemes familiars i dos alumnes repetidors.

La classe en general és poc problemàtica i participativa, llevat d'alguns alumnes que interrompen constantment i es neguen a fer les activitats proposades. Així doncs, en l'assignatura de música i en la resta de matèries la majoria de l'alumnat obtenen notes superiors al 5, deixant de banda als alumnes que abans he nomenat que no tenen un comportament adequat en l'aula i per tant no obtenen l'aprobat en totes les assignatures.

L'escola CEIP Antonio Armelles es localitza a la zona sud de la ciutat de Castelló on abunden edificis construïts durant els anys 80 i 90. La gran majoria de les famílies són treballadores amb sous que ronden els 1000 euros. A més a més, hi ha un gran índex d'immigrants procedents de països com el Marroc, Romania i països sud-americans. Les quals porten als seus fills a aquesta escola.

2.2. Temporalització

La unitat didàctica consta de deu sessions de 45 minuts cada una, distribuïdes en dues sessions per setmana (dimecres i divendres). La posa en marxa de la unitat comença després de les vacances de Pasqua i finalitza a finals de Maig, els dies es veuen representats en la Taula 1. He decidit dur-la a terme en aquest període perquè no hi ha molts dies festius i així no es veu afectada la seua continuïtat. A més, com el final de curs s'aproxima els xiquets i xiquetes es mostren més passius i amb aquestes activitats podem potenciar la motivació en la recta final del curs. Un altre aspecte a destacar és la utilitat de la unitat didàctica com a resum d'aspectes treballats durant tot l'any o per al contrari com a unitat iniciadora del curs acadèmic.

Taula 1: Tempporalització

SESSIONS	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
TEMPORALITZACIÓ	01/05	03/05	08/05	10/05	15/05	17/05	22/05	24/05	29/05	31/05

Taula 1

2.3. Instruments i procediment

Els instruments que s'han utilitzat en aquest projecte són les fitxes, les audicions i les activitats pròpies de la unitat didàctica. Per avaluar els continguts s'ha emprat un examen final. Després s'han fet servir rúbriques (ANNEX 1) per avaluar l'adquisició dels diversos conceptes i habilitats. També s'ha fet ús d'un test que ha sigut emplenat pels alumnes de dues classes, la classe en la qual s'ha dut a terme el projecte (3ºB) i una altra classe amb xiquets i xiquetes amb característiques molt semblants i que cursen el mateix curs acadèmic (3ºA). A més a més, s'han elaborat gràfics per comparar les dues classes i una rúbrica per poder avaluar el comportament, actitud i motivació dels alumnes durant les sessions, amb tot açò es podrà extraure resultats significatius.

Així doncs, el procés que es farà servir serà: en primer lloc s'escolerà l'audició corresponent a la sessió, els alumnes es relaxaran, si és necessari, s'utilitzaran activitats de control de la respiració. Després, es faran les activitats proposades, s'explicaran de forma senzilla i visual, utilitzant un to clar i amb canvis d'intensitat per cridar l'atenció de l'alumnat i seguidament és dura a terme l'activitat. Durant la posada en marxa de l'activitat el professor mitjançant l'observació prendrà nota de l'actitud, l'esforç i de l'assoliment dels continguts i competències. Finalment, en les dues últimes sessions s'efectuarà un examen final, per comprovar si efectivament han adquirit els continguts proposats en la unitat didàctica. Aquest examen serà més visual i amb preguntes més obertes i flexibles que avaluen l'adquisició del coneixement i no la memorització de la teoria. En canvi, en l'altra classe s'efectuarà un examen tradicional, amb preguntes tancades i on sols s'avalua el producte final i no el procés.

3. DESENVOLUPAMENT

En aquest apartat es presenta la unitat didàctica del Trencauons que està estructurada en 10 sessions. Les sessions estan organitzades amb l'ordre que és dura a terme en l'aula i aquest segueix el mateix ordre que Txaikovsky va utilitzar en les seues mini obres, és a dir, en cada sessió es treballa un dels vuit números que va compondre Txaikovsky amb el mateix ordre que apareixen en la seua Suite del "Cascanueces". Cada sessió consta dels seus propis objectius, continguts, activitats i criteris d'avaluació. Les competències i la metodologia són igual per a totes, encara que no totes les competències apareixen en totes les sessions. Finalment, les dues últimes sessions és fans servir, una com a repàs i l'altra com avaluació. En els següents apartats es mostrarà la metodologia didàctica que es portarà a cap, les competències que es treballaran, a part dels objectius, continguts i criteris d'avaluació corresponents a cada sessió.

3.1. Metodologia didàctica

La metodologia emprada per a dur a terme en l'aula durant la posada en marxa de la unitat didàctica proposada, és una metodologia activa. Fomentar en l'alumnat una motivació i una actitud curiosa i investigadora, així doncs, els xiquets i xiquetes són els responsables del seu aprenentatge i el professor s'encarrega de crear situacions en el que siga possible aquest aprenentatge.

Per a l'adquisició de tots els elements curriculars presentats en apartats posteriors, s'empraran metodologies coherents i significatives que faciliten la creació d'un aprenentatge complet i integral de l'alumnat i que permeten treballar de manera transversal amb la resta d'àrees. A més a més, és dura a terme un aprenentatge per projectes, l'alumnat efectuarà activitats basades en una sola temàtica, en aquest cas "El Trencauons" i treballaran mitjançant aquest tema principal una gran quantitat de competències, continguts i habilitats bàsiques com: la comunicació, la cooperació i el pensament crític. Com afirma Ausin, Abella, Delgado i Hortigüela (2016) l'ABP (Aprenentatge Basat en Projectes) implica deixar de costat l'ensenyança mecànica i memorística per a enfocar-la cap a metodologies de treball on les activitats es plantegen com a reptes i no com a assignacions descontextualitzades dels objectius de l'assignatura. Tot això, a partir d'un enfocament interdisciplinari i incentivant el treball cooperatiu dels estudiants.

Per últim, es donarà molta importància a l'aprenentatge socioafectiu. L'alumnat s'ha d'implicar en el seu aspecte emocional, ha d'aprendre a expressar les seues emocions i opinions. La música és la millor ferramenta per comunicar el que sentim sense haver de fer ús de les paraules. D'igual manera, han d'aprendre a respectar les sensacions i idees de la resta dels companys. Aquest aprenentatge és la base per al creixement personal i social.

En general, no s'emprarà una metodologia centrada en un pedagog sinó que es farà ús cada un d'ells per treballar cada habilitat i destresa. El moviment i l'expressió corporal es portarà cap amb el mètode Dalcroze, com ell defensa, el ritme és l'organitzador dels elements musicals i el ritme està lligat al moviment físic, en la utilització del propi cos com a instrument. Carl Orff incorpora l'instrumental Orff, part essencial en aquesta unitat didàctica. A més, com ell indica es partirà de la paraula per arribar a la frase, partir del propi cos fins a arribar als instruments de percussió per treballar l'expressió, la creativitat, la improvisació i la participació en grup. El mètode de Willems, es farà servir per treballar, la discriminació auditiva i la cançó, posant èmfasis en l'educació activa: oir, escoltar i entendre. Finalment, partirem de la metodologia de Martenot, per transmetre els coneixements teòrics de forma viva, mitjançant jocs, activitats per canalitzar l'energia i afavorir el desenvolupament de l'ésser.

3.2. Competències

El projecte didàctic següent contribueix a l'adquisició de les competències bàsiques. Aquestes habilitats, capacitats i recursos són necessaris perquè l'alumnat pugui donar resposta a problemes quotidians. Amb aquest projecte es busca que l'aprenentatge es convertisca en alguna cosa més que una suma de continguts de diverses matèries, és a dir, un aprenentatge globalitzador i transversal de continguts no sols escolar o formal, sinó també informal.

La música ofereix als alumnes una manera diferent de veure el món que els envolta i d'adquirir un coneixement més complet i estructurat, tal cosa, contribueix al desenvolupament de totes les competències bàsiques, i de forma essencial la competència cultural i artística.

Competència i expressió culturals

L'objectiu d'aquesta unitat didàctica és fomentar el desenvolupament de la percepció, la sensibilitat estètica, l'expressió creativa i la reflexió crítica. La música és el vehicle de transmissió de cultura que permet el coneixement d'elements propis d'un llenguatge especialitzat. Els alumnes han de comprendre, apreciar i valorar les diverses manifestacions culturals.

Competència social i cívica

El coneixement de música d'altres èpoques i cultures permet l'enteniment d'altres realitats i estimula l'acceptació de la diversitat social i cultural que hi ha en el món. A més, la pràctica musical col·lectiva ajuda a fomentar el sentiment de pertinença a un grup, el respecte i l'escolta activa. Açò implica, que en certes ocasions cal anteposar el benefici del grup a l'interès individual.

Competència en comunicació lingüística

La música sempre ha estat unida a la tradició oral de textos cantats. El llenguatge musical s'utilitza per fer una interpretació vocal de cançons, lectura de partitures i en l'expressió d'idees, opinions i emocions relacionats amb les diverses manifestacions musicals.

Competència matemàtica

Les matemàtiques són l'esquelet estructural de la música, per tant l'estudi del llenguatge musical contribueix a l'adquisició d'aquesta competència, per exemple mitjançant diverses estructures rítmiques, els intervals, els compassos, entre d'altres, ajuden a l'alumnat amb l'organització matemàtica.

Competència aprendre a aprendre

En aquesta unitat didàctica es posen a l'abast eines i tècniques per a seleccionar, organitzar i interpretar la informació, per a després poder codificar-la i integrar-la amb continguts ja treballats anteriorment.

Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor

Una de les finalitats d'aquesta proposta didàctica és ajudar a l'alumnat a desenvolupar la seua pròpia autonomia, per tant, els alumnes treballaran de forma activa en l'audició, la interpretació i la creació musical, per a arribar a millorar la seua concentració, introspecció i autonomia de les seues capacitats.

Competència digital

En l'actualitat les noves tecnologies estan a l'abast de la majoria d'alumnes, per tal cosa, han d'aprendre a fer un ús correcte d'aquestes, per tant, en diverses sessions es treballarà amb les TIC, tant per a l'escolta d'audicions com fent ús de eines en línia.

3.3. Sessions

Com ja he comentat anteriorment la unitat didàctica està distribuïda en 10 sessions i en cada una d'elles es presenten uns objectius, continguts, activitats i criteris d'avaluació, i segueixen l'estructura indicada en la Taula 2. En els annexos es pot visualitzar tots els continguts que es treballen distribuïts en els tres blocs de contingut, en els continguts de les sessions sols es presenten aquells més importants per a la sessió (ANNEX 2).

Tabla 2: Estructura Sessions

OBJECTIUS	SESSIONS	
CONTINGUTS	S1: Obertura en Miniatura	S6: Dansa Xina
ACTIVITATS	S2: La Marcha	S7: Dansa dels Mirlitons
CRITERIS AVALUACIÓ	S3: Dansa de la Fada de Sucre	S8: Vals de les Flors
	S4: Dansa Russa	S9: Repàs
	S5: Dansa Àrab	S10: Prova Final

Tabla 2

➤ SESSIÓ 1: OBERTURA EN MINIATURA

Objectius:

- Saber les principals característiques del Trencaous i de la vida i obra de Txaikovsky.
- Conèixer la història del Trencaous i saber identificar les característiques principals de cada personatge.

Continguts:

- Busca guiada d'informació de fonts preseleccionades en diferents mitjans (específiques de la tasca), a través de preguntes, valorant la seua veracitat.
- Escolta activa respectant el torn de paraula i les normes de cortesia.

Activitats:

- A.1.** Escoltar l'audició "*Obertura en miniatura*" de la *Suite del Cascanueces* de Txaikovsky.
- A.2.** Fer un debat sobretot el que sap i ha investigat en Internet l'alumnat sobre "El trencaous" i Txaikovsky. I amb l'ajuda del mestre es parlarà sobre la biografia del compositor, com va arribar a compondre aquesta obra i com s'anomenen aquest tipus d'obres (contes musicals i música programàtica).
- A.3.** Visualitzar una animació que explica el conte de "El cacanueces y el Rey de los ratones".
- A.4.** Es dividiran en tres grups, cada grup representarà a un dels personatges principals, clara, el trencaous i el rei dels ratolins. Hauran de crear un xicotet rap sobre la personalitat de cada un d'ells. Exemple: El trencaous, és un soldat, molt valent, que lluita, (ANNEX 3).

Criteris Avaluació:

- Buscar i seleccionar informació de manera guiada i crítica a la seua validesa.
- Participar en conversacions i assemblees, i utilitzar el diàleg per a resoldre conflictes interpersonals exposant idees i opinions, mantenint el tema i ordenant el discurs amb frases curtes i ben construïdes.

➤ SESSIÓ 2: LA MARXA

Objectius:

- Escoltar activament una audició per poder contestar preguntes relacionada amb aquesta.
- Interpretar matisos amb instruments de l'aula.
- Diferenciar els matisos dinàmics bàsics en una audició.
- Utilitzar tècniques bàsiques de moviment.

Continguts:

- Pràctica de tècniques bàsiques de moviment individual i jocs motors: pas saltat, pas a tres, postura corporal, control de l'energia i del moviment, etc.
- Interpretació amb els instruments de l'aula dels matisos dinàmics bàsics f-p i del tempo musical ràpid/lent.

Activitats:

- A.1.** Escoltar l'audició "*La Marcha*" de la *Suite del Cascanueces* de Txaikovsky.
- A.2.** Elaborar la fitxa sobre els matisos escoltats en l'audició anterior (ANNEX 4).
- A.3.** Jugar al joc "Com em moc?". Elegim un personatge del Trencaous i els alumnes han de caminar per l'espai a la velocitat que indica la música i realitzen els moviments propis de cada personatge (Ex: El Trencaous camina sense doblegar les articulacions).
- A.4.** Utilitzar els xilofons i metalòfons per interpretar els matisos dinàmics bàsics f-p i del tempo d'una melodia seleccionada. Aquesta activitat es realitza tot a la vegada.

Criteris Avaluació:

- Seguir el ritme de cançons amb el cos, mantenint un interès i un gaudi amb la pràctica.
- Identificar auditivament, dinàmiques fp, utilitzant l'escolta activa de peces variades.

➤ SESSIÓ 3: DANSA DE LA FADA DE SUCRE

Objectius:

- Identificar i representar el ritme d'una obra musical amb instruments.
- Aconseguir una tècnica adequada en la utilització dels diversos instruments.
- Escoltar els ritmes que porten la resta de companys per tenir una responsabilitat de la interpretació instrumental.

Continguts:

- Identificar i experimentar el ritme en l'audició de peces musicals, diferenciant ritmes binaris.
- Pràctica de jocs i exercicis que desenrotllen una tècnica instrumental adequada amb els instruments de l'aula: precisió rítmica i atac simultani i altern de baquetes.
- Responsabilitat en la interpretació instrumental en grup, i atenció i bon ús dels instruments.

Activitats:

A.1. Escoltar l'audició "*Danza del Hada de Azucar*" de la *Suite del Cascanueces* de Txaikovsky.

A.2. Copiar el ritme de la cançó amb ajuda del mestre i amb l'audició repetida de l'obra en un full en blanc, utilitzant la línia melòdica. (ANNEX 5)

A.3. Amb l'instrumental Orff, representar el ritme anterior, cada alumne amb un instrument i ritme diferent. L'alumnat ha de rotar d'instrument i de frase musical.

Criteris Avaluació:

- Reconèixer, per mitjà de l'escolta activa de fragments i obres senzilles, ritmes binaris.
- Interpretar amb els instruments cançons de l'àmbit del nivell cuidant la tècnica instrumental, i mostrant responsabilitat en la interpretació en grup.

➤ SESSIÓ 4: DANSA RUSSA

Objectius:

- Aprendre a elaborar un musicograma.
- Saber seguir i interpretar el musicograma.
- Identificar l'estructura musical d'una obra.

Continguts:

- Seguiment de la forma a través de musicogrames.
- Interpretació instrumental i memorització de cànons i peces instrumentals de dificultat progressiva i sobre la forma ternària (ABA) sol i en grup.

Activitats:

A.1. Escoltar l'audició "*Danza Rusa*" de la *Suite del Cascanueces* de Txaikovsky.

A.2. Portar el tempo de l'obra amb percussió corporal, primer palmes després amb els peus.

A.3. Elaborar el musicograma (ANNEX 6).

A.4. Treballar l'estructura musical ABA i aprendre a identificar-la.

Criteris Avaluació:

- Reconèixer, per mitjà de l'escolta activa de fragments i obres senzilles, ritmes binaris i ternaris, tempos ràpids i lents, i dissenys melòdics diversos, així com la forma lied, utilitzant el llenguatge musical.

➤ SESSIÓ 5: DANSA ÀRAB

Objectius:

- Reconèixer i transmetre les pròpies emocions, sensacions i estats d'ànim.
- Utilitzar correctament programari digital lliure (Audacity).

Continguts:

- Capacitat de regular i canviar les pròpies emocions.
- Reconeixement i representació gràfica de dissenys melòdics diversos.
- Iniciació a la notació musical digital amb programari lliure.

Activitats:

A.1. Escoltar l'audició “*Danza Arabe*” de la *Suite del Cascanueces* de Txaikovsky.

A.2. Realitzar un dibuix o simplement ratlles sobre el sentiment i sensacions que et transmet aquesta obra. Realitzar a l'altra cara un altre dibuix sobre l'obra “Dança Xina”. (ANNEX 7)

A.3. Comparar els dos dibuixos anteriors. Fer un debat amb la resta de companys sobre quins sentiments i emocions els ha transmet cada obra a cada un dels alumnes.

A.4. Mitjançant l'Audacity (Programa digital lliure) canviar la melodia de la cançó “Dança Arab” a diferents estils musicals i identificar els diferents estats d'ànims i sensacions que aquests diversos estils ens provoca.

Criteris Avaluació:

- Regular i identificar les pròpies emocions i la de la resta de companys.
- Fer ús del programari digital lliure.

➤ SESSIÓ 6: DANSA XINA

Objectius:

- Reconèixer instruments i famílies en una obra musical.
- Diferenciar les diferents línies melòdiques (acompanyament, obstinat, diàleg, ...)

Continguts:

- Classificació dels instruments musicals per famílies.
- Improvisació d'acompanyaments rítmics i melòdics per a cançons cuidant la coordinació i la sincronització amb el grup.

Activitats:

A.1. Escoltar l'audició “*Danza China*” de la *Suite del Cascanueces* de Txaikovsky.

A.2. Treballar els instruments que apareixen en l'obra (Fagot, flauta i cordes). Primer concentrar-se en el fagot i realitzar amb la veu la melodia que interpreta. Així amb la resta dels instruments.

A.3. Dividir la classe en tres grups, cada un representa un dels instruments abans nomenats. Se senten a terra i quan aquest instrument sona en l'audició de la “Dança Xina” han d'alçar-se i moure el cos i les mans com si estiguessen tocant l'instrument indicat.

A.4. Com a conclusió de l'exercici anterior reconeixeran el diàleg entre el fagot i la flauta i l'acompanyament realitzat per les cordes. Per tant, diferenciarem, la melodia, el contracant, l'acompanyament i l'obstinat.

Criteris Avaluació:

- Interpretar correctament la textura musical i identificar la melodia, l'obstinat, el solista i l'acompanyament.

➤ SESSIÓ 7: DANSA DELS MIRLITONS

Objectius:

- Crear una coreografia per a una obra en concret.
- Memoritzar i representar la coreografia.

Continguts:

- Interpretació de senzilles coreografies i danses grupals adequades al nivell, memoritzant les seqüències de moviments.
- Identificació i seguiment corporal del ritme de cançons i peces instrumentals.

Activitats:

- A.1.** Escoltar l'audició "*Danza de los Mirlitones*" de la *Suite del Cascanueces* de Txaikovsky.
- A.2.** Dividir la cançó en quatre parts, perquè cada grup pugui crear uns moviments i gestos adequats al ritme i tempo de l'obra.
- A.3.** Posar en comú tots els moviments i gestos creats i per grups, mostrar-los a la resta de companys perquè aquests els puguin aprendre i recordar.
- A.4.** Representar conjuntament la dansa creada per a l'obra "Danza dels Mirlitons".

Criteris d'Avaluació:

- Interpretar i memoritzar coreografies i danses grupals senzilles, seguir el ritme de cançons amb el cos i improvisar moviments per a compassos de dos, tres i quatre temps, mantenint un interès i un gaudi amb la pràctica.

➤ SESSIÓ 8: VALS DE LES FLORS

Objectius:

- Improvisar seqüències vocals a partir de textos i amb una entonació i mesura que s'adaptin a una melodia.
- Tindre un hàbit i postura adequats per al cant.

Continguts:

- Improvisació de senzilles seqüències vocals per a textos, cuidant la coordinació i sincronització.
- Interès per les aportacions pròpies i alienes en les situacions d'interpretació vocal.
- Hàbit de cantar suaument i amb veu natural.

Activitats:

- A.1.** Escoltar l'audició "*Vals de las Flores*" de la *Suite del Cascanueces* de Txaikovsky.
- A.2.** Agafar un fragment del diàleg del conte "El cascanueces y el rey de los ratones". S'assigna cada frase a un alumne i per ordre han de cantar la frase amb l'entonació i el tempo que indica l'obra "El Vals de les Flors", ja que aquesta sonarà de fons.
- A.3.** Identificar en l'obra l'instrument la "Celesta". Mitjançant una plataforma online investigaran per grups, les seues característiques, procedència, família musical i so.

Criteris d'Avaluació:

- Interpretar amb veu natural cançons i cànons de l'àmbit del nivell sol i en grup, cuidant la respiració i la higiene vocal, i manifestant interès per les aportacions pròpies i alienes.

➤ SESSIÓ 9: REPÀS

Objectius:

- Identificar amb l'escolta les diferents audicions de la *Suite del Cascanueces de Txaikovsky*.
- Aprendre a utilitzar aplicacions i ferramentes digitals en línia.

Continguts:

- Desenrotllament de projectes en equip, complint la seua part del treball en tasques que impliquen diversos companys. Sensibilitat. Valoració de les aportacions dels altres.
- Utilització de programari lliure d'educació.

Activitats:

A.1. Bingo de les audicions. (ANNEX 8)

A.2. Per parelles, elaboraran un Story Board sobre les diferents obres de la *Suite del Cascanueces* de Txaikovsky. Utilitzaran la sala d'ordinadors i un programa en línia dedicat a fer aquest tipus d'activitats. (ANNEX 9)

Criteris Avaluació:

- Recorda les melodies de les audicions escoltades.
- Fa un bon ús de ferramentes en línia.

➤ SESSIÓ 10: PROVA FINAL

Objectius:

- Conèixer el nivell d'assoliments de continguts de cada alumne
- Saber quina és la seua opinió sobre la matèria de música i la unitat didàctica del *Trencaous*.

Continguts:

- Esforç, força de voluntat. Constància i hàbits de treball. Adaptació als canvis. Resiliència, superació d'obstacles i fracassos.

Activitats:

A.1. Realitzar l'examen final per avaluar l'adquisició dels continguts treballats en la unitat didàctica. Primerament es llegiran les preguntes conjuntament per resoldre possibles dubtes i seguidament de forma individual les contestaran. Com l'examen consisteix en respondre preguntes relacionades amb un musicograma de l'obra "La Marxa", el mestre posarà l'audició repetidament fins que siga necessari. A més, la majoria de preguntes no són tancades per tant no avaluen la memorització dels elements musicals sinó, el saber que són, per a què serveixen i com es poden utilitzar en una obra musical. (ANNEX 10)

A.2. Realitzar un test personal sobre els gustos musicals, i l'actitud general davant l'assignatura de música i de la unitat didàctica. En el test, els xiquets i xiquetes respondran de forma anònima preguntes relacionades amb l'àrea de la música i de la seua actitud enfront aquesta. També, als realitzaran unes altres preguntes relacionades amb la unitat didàctica del *trencaous* i la seua disposició enfront de les activitats noves proposades. A més, com ja s'ha comentat anteriorment, aquest test personal també el realitzaran els alumnes de l'altra classe de tercer, la única diferència seran les preguntes relacionades amb la proposta didàctica del *Trencaous*, ja que, aquests com no l'han realitzada, contestaran preguntes on indiquen si els agradaria treballar aquest conte musical, si el coneixien, si volen treballar d'una manera més activa i flexible, (ANNEX 11).

Criteris Avaluació:

- Utilitza de forma correcta els elements musicals en un musicograma o partitura.
- Expressa la seua opinió de forma clara i respecta la dels companys.

3.4. Avaluació del projecte

“Los criterios de evaluación son el referente específico para evaluar el aprendizaje del alumnado. Describen aquello que se quiere valorar y que el alumnado debe lograr, tanto en conocimientos como en competencias; responden a lo que se pretende conseguir en cada asignatura.” Real Decret 126/2014, de 28 de febrer.

L'avaluació ha de permetre l'adaptació dels programes educatius a les característiques individuals de l'alumne, detectar els seus punts dèbils i forts per a poder corregir-los i fomentar-los i així poder efectuar un coneixement adequat per a cada alumne. Així doncs, l'avaluació d'aquesta unitat didàctica mostrar l'adquisició real dels continguts, competències i habilitats, no valorar la memorització sinó la fluïdesa en la posada en pràctica dels continguts treballats. Per poder ficar una nota final per a cada alumne que indique el seu aprenentatge real i l'adquisició dels continguts, competències i habilitats treballades en la proposta didàctica del Trencanous es seguiran els següents paràmetres:

- **Examen final**: Com ja s'ha comentat amb aquesta prova s'evalua l'adquisició real del contingut i no la seua memorització
- **Actitud i Esforç**: Aquesta es valora mitjançant la rúbrica d'observació diària del comportament i actitud. Si el xiquet mostra una actitud favorable i positiva durant la sessió, s'indicarà a la rúbrica 1 (ANNEX 1) amb una “P” i si el xiquet o la xiqueta, ha tingut mals comportaments com interrompre a classe, no prestar atenció a les indicacions del mestre o s'ha negat a fer les activitats, s'indicarà amb una N perquè haurà tingut una actitud negativa durant la sessió. Finalment, es sumaran totes les “P” i es multiplicarà el resultat per 0'20, ja que, aquest apartat està valorat en un 20%.
- **Rúbrica (Fitxes i Criteris d'avaluació)**: Aquest apartat es valorarà mitjançant una altra rúbrica d'observació diària de l'adquisició dels diversos continguts de cada sessió. Cada sessió té uns criteris d'avaluació per valorar l'adquisició dels continguts, per tant el mestre o mestra mitjançant la correcció de les fitxes, l'observació de la posada en marxa de cada activitat i del producte final d'aquesta, valorarà si l'alumne ha assolit o no els continguts establerts en la sessió. Per tant, en la Rubrica 2 (ANNEX 1) indicarà amb una “A” si ha adquirit correctament els continguts, amb una “M” si encara necessita treballar-lo més i amb una “N” si no ha interioritzat o compres l'explicació del contingut. Igual que abans, mitjançant una regla de tres aproximada de la suma de les “A” i “M” es traurà una nota que es multiplicarà per 0'30.

Els percentatges destinats a cada un dels apartats s'indica en la Taula 3.

Tabla 3: Perventatges corresponents a cada

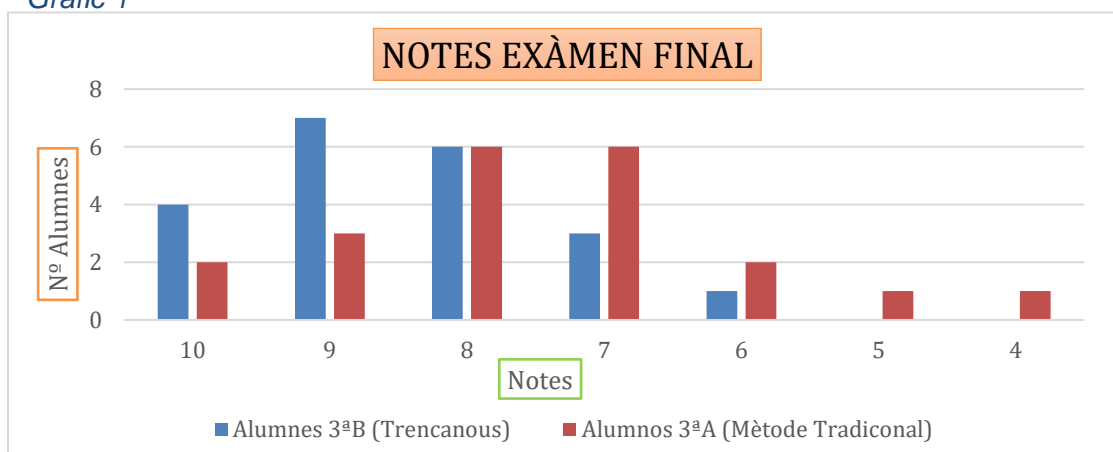
Examen Final	50%	Suma dels tres apartats 100 %
Actitud i Esforç	20%	
Rúbrica (Fitxes i Criteris d'avaluació)	30%	

Taula 3

3.5. Resultats i Anàlisi de Resultats

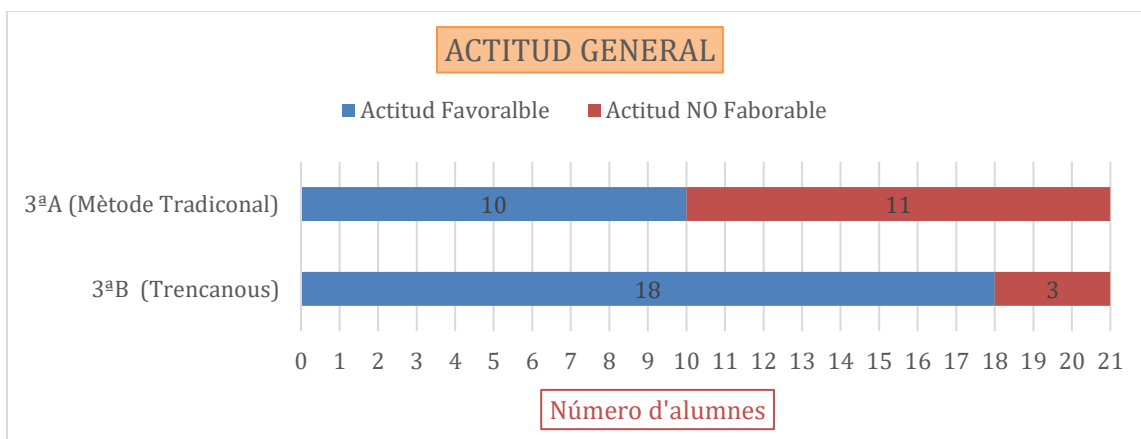
A continuació es mostraran i es compararan les notes i altres paràmetres com l'actitud obtinguts en les dues classes, la de 3^aB que són els alumnes en els quals s'ha treballat la unitat didàctica del Trencaous i 3^aA en la qual es segueix avaluant amb el mètode tradicional, el professor explica la teoria, es fan activitats del llibre i en la prova final sols s'avalua la memorització dels continguts. A més a més, les sessions de la classe de 3^aA són molt monòtones, amb activitats clàssiques i poc flexibles, on no es fa ús de les noves tecnologies i en la majoria de les activitats es treballa de forma individual i no es fomenta el cooperativisme i companyerisme. En l'annex es podrà veure una taula amb els resultats finals dels alumnes d'ambos classes (ANNEX 12).

Gràfic 1

En primer lloc, si ens fixem en les notes obtingudes en l'examen final (Gràfica 1) podem comprovar que els alumnes de la classe de 3^oB, els quals han realitzat la unitat didàctica del Trencaous han obtingut uns resultats per sota del 6 i el 55% de l'alumnat d'aquesta classe a tret un excel·lent (nota final 9 o 10). En canvi, en l'altra classe les notes han estat més repetides i sols 4 alumnes han obtingut una nota igual o superior al 9. Per tant, podem afirmar que els xiquets i xiquetes de la classe 3^oB han adquirit millor les competències i continguts treballats. A més, com s'ha exposat abans, l'examen que han dut a terme no sols avaluar l'adquisició de la teoria i memorització sinó que també la utilització dels elements musicals, en les obres musicals.

Gràfic 2

En segon lloc, pel que fa a la motivació i actitud en classe, és a dir, la disposició posició favorable o no favorable que ha tingut cada alumne de les dues classes a l'hora de realitzar les sessions. Per tant, en el Gràfic 2 es representa l'actitud general de cada classe, uns en realitzar la unitat didàctica del Trencanous i l'altra en fer la unitat didàctica amb el mètode tradicional. Per tant, podem comprovar que el 80% dels alumnes de la classe de 3ªB mostren una actitud més positiva en les sessions per tant estan més motivats i actius a l'hora de realitzar les activitats proposades. Com el conte musical no s'utilitza molt sovint en l'aula, els alumnes tenen una actitud més favorable per fer activitats noves i divertides. Per tant, els professors i professores de la matèria de música haurien d'incloure en la seua programació didàctica almenys un conte musical o un recurs innovador que motive als xiquets i xiquetes i els proporcione un aprenentatge més flexible i integrador. En contraposició, els alumnes de l'altra classe sols un 45% dels xiquets i xiquetes estan motivats i actius en les sessions de l'assignatura de música. Per tant, aquest percentatge ens indica que no tots afronten les sessions de música amb ganes i preferirien utilitzar eixa sessió en altres àrees, aquesta conclusió s'ha estret recollint les respostes de l'avaluació personal (ANNEX 11) dels alumnes de la classe de 3ªA. A més a més, ens indica que aquests xiquets i xiquetes necessiten fer activitats més innovadores on han d'estar més actius, cooperar i atents i on s'incorporen estratègies noves perquè encara no han vist ni treballat.

4. CONCLUSIONS

Després de la realització d'aquest Treball de Fi de Grau, de la seua posada en pràctica en el CEIP Antonio Armelles, de la seua avaluació i d'aconseguir totes els objectius, he arribat a la conclusió que el conte musical és un recurs didàctic i pedagògic que pot emprar-se en diversos contextos, tant en una educació formal com no formal. És un recurs que desenvolupa aprenentatges significatius, com la literatura, la música, l'expressió plàstica, la dramatització, el joc creatiu, la comunicació, la cooperació, etc., totes estes són essencials per al

desenvolupament integral de l'alumne, que enriqueixen de forma constant el procés d'ensenyament-aprenentatge.

A més a més, és un dels millors recursos que pot proporcionar un aprenentatge interdisciplinari, perquè el conte musical es pot desglossar en molts apartats i treballar cada un d'ells en una assignatura diferent. La música, serviria com organitzadora i fil conductor per estructurar els diversos continguts i codificar-los en un mateix llenguatge que ajudarà a la seua adquisició i memorització.

No és feina fàcil crear un recurs que englobe un aprenentatge que done peu a valorar cada una de les matèries que fan possible el desenvolupament integral, per tant, és fonamental que la formació docent siga el més global possible, des de conèixer la teoria i problemes matemàtics fins saber com contar un conte i analitzar la música d'aquest.

En la realització d'aquest Treball de Fi de Grau he descobert, personal i acadèmicament, els aprenentatges que han fet possible la meua formació professional com a docent. A més he après a elaborar una proposta didàctica i a reflexionar sobre els meus punts forts i no tan forts després de portar-la a cap en una aula. També he après a modificar i adaptar-me a les necessitats de l'aula i de cada alumne durant la posada en marxa de les activitats. Des del punt de vista acadèmic, a través de la investigació he après a buscar, organitzar, seleccionar i utilitzar la informació necessària per a reafirmar els objectius proposats.

Els objectius generals del projecte, es pot dir que s'han complit tots, alguns ha sigut més complicat d'aconseguir com és el cas de l'objectiu "Investigar si la proposta didàctica plantejada afavoreix al desenvolupament acadèmic, comunicatiu, afectiu i social." Per poder investigar el desenvolupament acadèmic s'ha utilitzat les rúbriques d'observació diària i l'examen final, però el desenvolupament comunicatiu, afectiu i socials ha estat valorat per l'actitud, la manera de comportar-se amb els companys i companyes, i l'observació de com cada xiquet o xiqueta expressa les seues idees, emocions i sentiments a la resta d'alumnes i si respectà les dels companys i també la manera de comunicar-se.

Per concloure, vull tornar a remarcar que el conte musical és un gran recurs per poder treballar tots els continguts, competències i habilitats de l'àrea de música. A més, m'agradaria recordar totes els beneficis que aporta el conte musicals en l'alumnat tant de primària com d'altres etapes. El conte musical ajuda al desenvolupament integral de l'alumne, per tant l'ajuda a formar la seua pròpia identitat i a identificar i expressar les seues pròpies emocions i la dels altres. També, millora la seua concentració i organització per millorar la seua autonomia. És un recurs que permet treballar interdisciplinàriament i fomenta el treball cooperatiu i la comunicació. A més a més, el conte musical és un recurs molt flexible que s'adapta a les característiques i necessitats de cada alumne. També ofereix un aprenentatge actiu, així doncs els xiquets i xiquetes tenen una actitud més positiva i motivadora enfront de les activitats proposades.

4.1. Limitacions del Projecte i Línies de Futur

És cert que no tot són coses positives cap al conte musical, ja que, durant la posada en marxa s'han presentat diverses limitacions, com per exemple el temps i la temporalització. Aquest recurs s'hauria de treballar de manera continuada, amb pocs dies d'espera entre sessió i sessió, ja que, en tenir un fil conductor totes les sessions, els alumnes han de recordar tots els continguts, competències i habilitats treballades en sessions anteriors. A més, amb 45 minuts per sessió és molt difícil dur a terme activitats que necessiten molt de temps de preparació i realització, per tant, s'han de proposar activitats curtes, d'explicació fàcil i amb una resolució ràpida. Encara que la millor idea, seria ampliar les sessions a una hora.

Tanmateix, hi ha activitats que no s'han desenvolupat com es pensava en un primer moment i que s'hauria de valorar si aquesta ha contribuït en l'assoliment del contingut, competència o habilitat que estava previst, per tal cosa, s'hauria de modificar per poder adaptar-se correctament als objectius de la sessió o canviar-la per una altra. Aquest ha estat el cas de l'activitat 3 de la sessió número 8, que necessitaria una millor organització prèvia. Perquè els alumnes sàpiguen quan ha d'intervenir en els diàlegs.

En línies de futur, elaboraria més rúbriques i taules per poder valorar de forma més significativa l'actitud, motivació i l'assoliment dels continguts i competències. A més, de portar a cap la unitat didàctica amb ajuda d'un mestre més, així podem comparar les nostres visions i atendre més a les necessitats de cada alumne.

Per afegiment, és clar, que aquestes activitats han funcionat en aquests alumnes, però pot ser que en alumnes amb altres característiques o entorns s'haja de modificar algunes de les activitats proposades en la unitat didàctica.

5. BIBLIOGRAFIA I WEBGRAFIA

Rèferències

- Arguedas, C. (2006). Cuentos musicales para los más pequeños. Actualidades Investigativas en Educación.
- Broská, L. (1990). *Los cuentos de los mejores ballets*. Madrid: Susaeta.
- Conde, J. L. (2003). El cuento, motor en la enseñanza de los elementos musicales. *Eufonía: Didáctica de la Música*, (27).
- Jackson, S., i Jackson, C. (2005) *The Nutcracker The Nutcracker Teacher Study Guide*.
- Porta, A. (2015) *Aprendiendo a ser maestro. Didáctica de la expresión musical en Primaria*. Sapiencia

Sanuy, M. S., i Monreal, V. M. (2005). *Musicando con Tchaikovsky y El cascanueces*. Madrid: Susaeta.

Bibliografía de Consulta o Ampliació

Ausín, V., Abella, V., Delgado, V., i Hortigüela, D. (2016). Project-Based Learning through ICT: An Experience of Teaching Innovation from University Classrooms. *Formación universitaria*, 9(3), 31-38.

Conde, J., Arteaga, M., i Viciano, V. (1998). Interdisciplinarietà de las áreas en educación primaria. La educación física refuerzo del área de lengua castellana y 46 literatura. *Revista Educación física y Deportes*, (51).

Encabo, E., i Rubio, B. (2010). Suenan la flauta en... El Magreb. Cuentos musicales para la expresión y la creatividad en el aula. En Ma. A. Ortiz (Coord.). *Arte y ciencia: creación y responsabilidad* (2).

Pascual, P. (2010). *Didáctica de la Música per a primaria, 2º Ed.* Madrid: Pearson Education.

Sarget, A. (2003). La música en educación infantil. Estrategias cognitivo-musicales. *Ensayos: Revista de la Facultad de Educación de Albacete*, (18).

Touriñán, J.M., i Longueira, S. (2010, julio). La música como ámbito de educación. Educación por la música y educación para la música. *Revista Teoría de la Educación*(2).

Referències legals i constitucional

DECRETO 108/2014, de 4 de julio, del Consell, por el que establece el currículo y desarrolla la ordenación general de la educación primaria en la Comunitat Valenciana. DOCV 7 de julio de 2014.

REAL DECRETO 126/2014, de 28 de febrero, por el que se establece el currículo básico de la Educación Primaria. Ministerio de Educación, Cultura y Deporte «BOE» núm. 52, de 1 de marzo de 2014.

6. ANNEXOS

❖ ANNEX 1: Rúbriques.

ADQUISICIÓ DELS CRITERIS D'AVALUACIÓ DE CADA SESSIÓ																					
Alu.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
S.1																					
S.2																					
S.3																					
S.4																					
S.5																					
S.6																					
S.7																					
S.8																					

Para rellenar-lo en cada sessió el professor mitjançant l'observació omplira cada cassella pertinença de cada alumne amb una A, si a adquirit els continguts, una M si l'aquirit a mitjes, és a dir, encara necessita treballar-lo un poc més i una N si no l'adquirit.

ACTITUD I MOTIVACIÓ DE CADA ALUMNE EN CADA SESSIÓ																					
Alu.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
S.1																					
S.2																					
S.3																					
S.4																					
S.5																					
S.6																					
S.7																					
S.8																					

Para rellenar-lo en cada sessió el professor mitjançant l'observació omplira cada cassella pertinença de cada alumne amb una P, si ha tingut una actitud positiva durant la sessió i una N si ha sigut negativa.

❖ ANNEX 2: Tabla Continguts

CONTINGUTS TREBALLATS EN L'UNITAT DIDÀCTICA
BLOC 1: Escolta
– Curiositat per descobrir i experimentar amb les possibilitats sonores del propi cos i la veu.– Classificació dels instruments musicals per famílies (corda, vent metall, vent fusta i percussió).– Identificació i reconeixement dels matisos dinàmics bàsics: f-p en audicions musicals.– Audició de cançons i peces vocals i instrumentals de diferents tipus.– Identificar i experimentar el ritme en l'audició de peces musicals diverses, diferenciant ritmes binaris i ternaris.– El tempo musical: ràpid/lent.– Reconeixement i representació gràfica de dissenys melòdics diversos.– Seguiment de la forma a través de musicogrames.– Valoració i gaudi amb l'audició de distintes obres musicals.– Actitud atenta i silenciosa durant l'audició musical en els diferents contextos.– Busca guiada d'informació de fonts preseleccionades en diferents mitjans (específiques de la tasca), a través de preguntes, valorant la seua veracitat.– Obtenció d'informació de manera guiada de ferramentes digitals de busca, visualització i reproducció multimèdia (navegadors web, visualitzadors de documents, reproductors multimèdia, etc.) en dispositius TIC.– Reconeixement dels principis pels quals es regulen els drets d'ús i distribució de la informació.– Escolta activa respectant el torn de paraula i les normes de cortesia.- Esforç, força de voluntat. Constància i hàbits de treball. Adaptació als canvis. Resiliència, superació d'obstacles i fracassos. Ús d'estratègies d'aprenentatge cooperatiu. Busca d'orientació o ajuda quan es necessita.– Camps semàntics per a ampliar i consolidar la terminologia específica de l'àrea.
BLOC 2: La interpretació musical
– Exercicis per al control de la respiració i la relaxació dels músculs facials.– Interpretació i memorització de cànons i cançons sobre la forma ternària (ABA), sol i en grup.– Improvisació de senzilles seqüències vocals per a textos, cançons o danses cuidant la coordinació i sincronització.– Interés per les aportacions pròpies i alienes en les situacions d'interpretació vocal.– Hàbit de cantar suaument i amb veu natural.– Pràctica de jocs i exercicis que desenrotllen una tècnica instrumental adequada amb els instruments de l'aula: precisió rítmica i atac simultani i altern de baquetes.– Interpretació instrumental i memorització de cànons i peces instrumentals de dificultat progressiva i sobre la forma ternària (ABA) sol i en grup.– Improvisació d'acompanyaments rítmics i melòdics per a textos, cançons o danses cuidant la coordinació i la sincronització amb el grup.– Interpretació instrumental i amb el propi cos d'obres apreses per imitació o a partir de la seua lectura en el pentagrama, en què intervinguen les figures musicals de blanca, silenci de blanca, negra, silenci de negra, corxera i silenci de corxera i les notes dr-mf-sl en compassos de dos, tres o quatre temps.– Interpretació amb els instruments de l'aula dels matisos dinàmics bàsics f-p i del tempo musical ràpid/lent.– Responsabilitat en la interpretació instrumental en grup, i atenció i bon ús dels instruments– Utilització de programari lliure d'educació auditiva.

- Desenrotllament de projectes en equip, complint la seua part del treball en tasques que impliquen diversos companys. Sensibilitat. Valoració de les aportacions dels altres.
- Capacitat de regular i canviar les pròpies emocions.
- Planificació de projectes individuals o col·lectius, fer plans.

BLOC 3: La música, el moviment i la dansa.

- Pràctica de tècniques bàsiques de moviment individual i jocs motors: pas saltat, pas a tres, postura corporal, control de l'energia i del moviment, etc.
- Interpretació de senzilles coreografies i danses grupals adequades al nivell, memoritzant les seqüències de moviments.
- Identificació i seguiment corporal del ritme de cançons i peces instrumentals.
- Identificació i seguiment de ritmes binaris i ternaris.
- Interés i gaudi per la pràctica del moviment i la dansa.

❖ ANNEX 3: Personatges conte “El Cascanueces i el Rei de los Ratones”.

El Trencanous

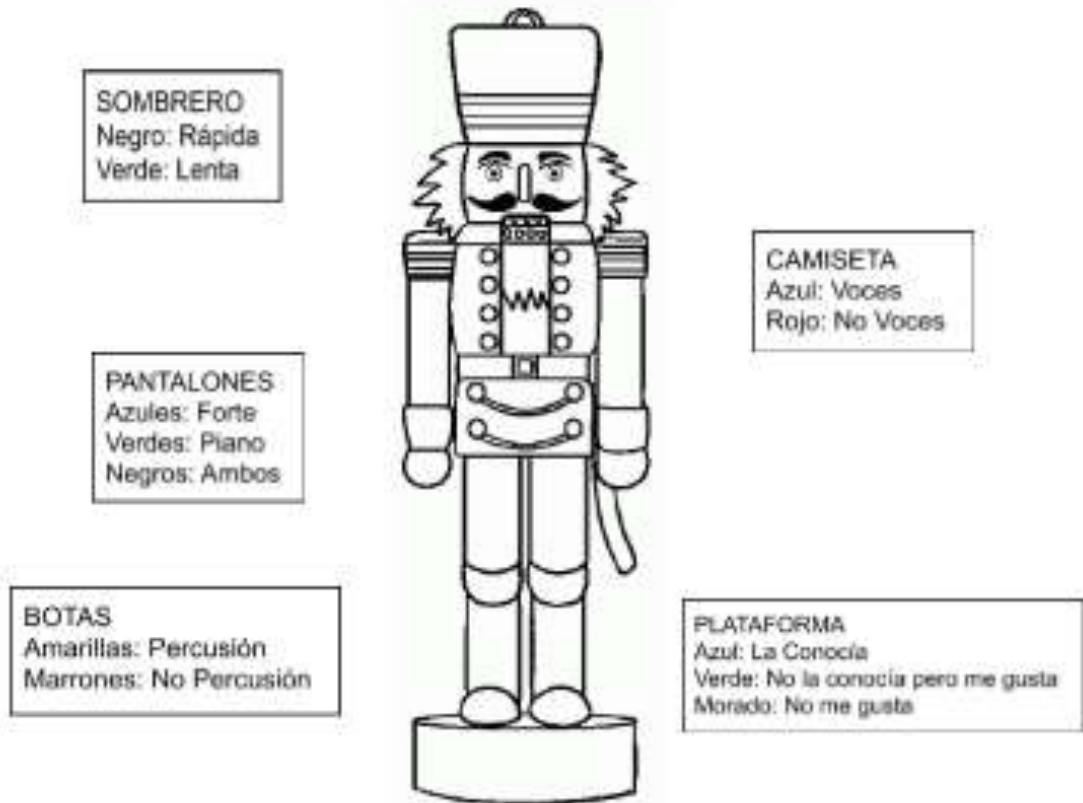
Clara

El rei dels ratolins

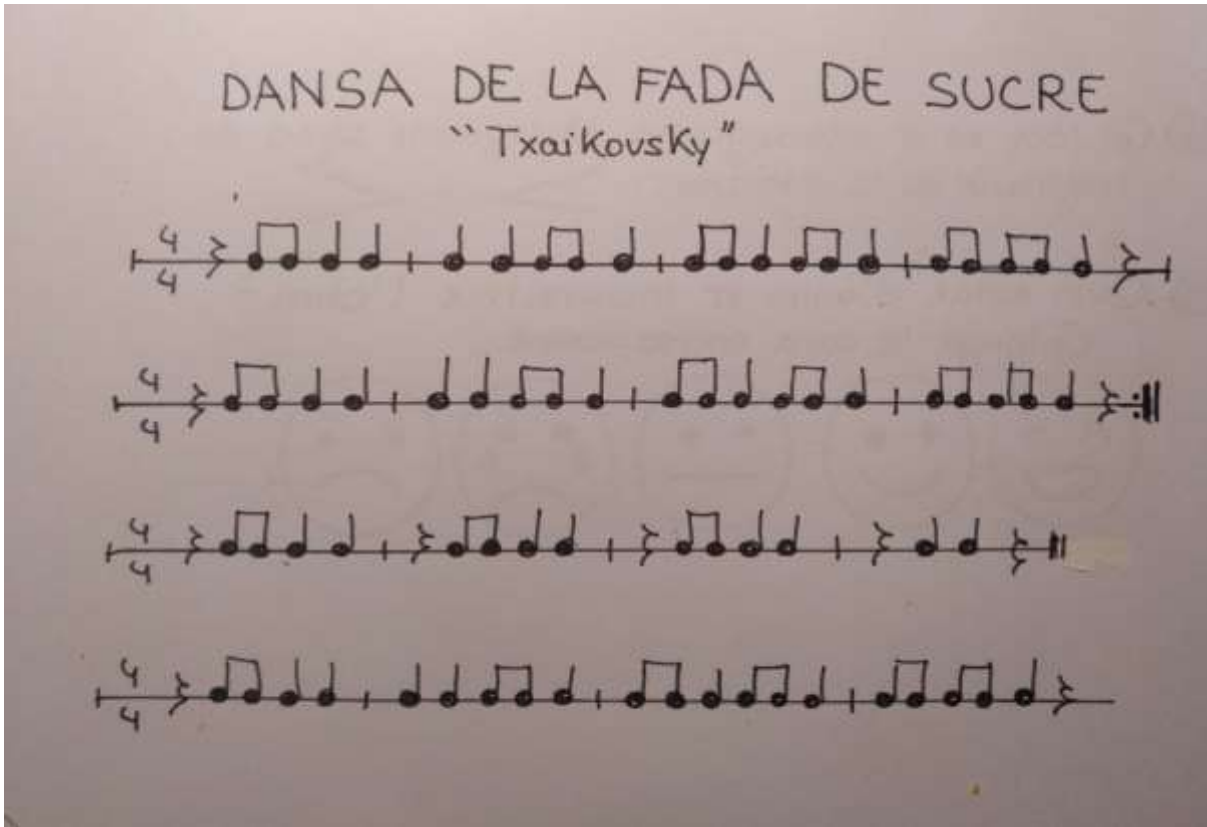
❖ ANNEX 4: Fitxa sobre l'audició "La Marcha".

EL CASCANUECES

- └ Colorea el cascanueces según las distintas afirmaciones sobre la audición de "La Marcha".
- └ Quien compuso la música del Cascanueces? Donde nació?
- └ Qué es una suite?
- └ Que familias de instrumentos aparecen? Podrías nombrarme varios instrumentos de cada una de ellas.

❖ ANNEX 5: Ritmes de l'obra "Danza del Hada de Azucar"

❖ ANNEX 6: Musicograma de la "Danza Rusa"

MUSICOGRAMA
DANZA RUSA – TXAIKOVSKY

A	☞ □ □ □	☞ □ □ □	▲ ▲ ▲ ▲	△ △ △ △
A	☞ □ □ □	☞ □ □ □	▲ ▲ ▲ ▲	△ △ △ △
A	☞ □ □ □	☞ □ □ □	▲ ▲ ▲ ▲	△ △ △ △
A	☞ □ □ □	☞ □ □ □	▲ ▲ ▲ ▲	△ △ △ △
B	● ● ● ●	⊗ ⊗ ⊗ ⊗	● ● ● ●	⊗ ⊗ ⊗ ⊗
B	● ● ● ●	⊗ ⊗ ⊗ ⊗	● ● ● ●	⊗ ⊗ ⊗ ⊗
C	☆ ⊗ ⊗ ⊗	☆ ⊗ ⊗ ⊗	☆ ⊗ ☆ ⊗	☆☆☆☆
A	☞ □ □ □	☞ □ □ □	▲ ▲ ▲ ▲	△ △ △ △
A	☞ □ □ □	☞ □ □ □	▲ ▲ ▲ ▲	△ △ △ △
C	⊗ ⊗ ⊗ ⊗	⊗ ⊗ ⊗ ⊗	⊗ ⊗ ⊗ ⊗	⊗ ⊗ ⊗ ⊗
	⊗ ⊗ ⊗ ⊗	⊗ ⊗ ⊗ ⊗	☆	

❖ **ANNEX 7:** Dibuixos “Dansa àrab” i “Dansa Xina”

❖ **ANNEX 8:** Bingo

A continuació es presenten tres tipus de cartons de bingo, cada xiquet te un carto diferent i el professor possa l'audició de les diferents obres de la Suite del Trencaous de Txaikovky.

DANSA XINA	DANSA FADA DE SUCRE	DANSA ÀRAB
LA MARXA	DANSA DELS MIRLITONS	OBERTURA EN MINIATURA

VALS DE LES FLORS

LA MARXA

OBERTURA EN MINIATURA

DANÇA FADA DE SUCRE

DANÇA RUSSA

DANÇA ÀRAB

OBERTURA EN MINIATURA

VALS DE LES FLORS

DANÇA FADA DE SUCRE

DANÇA RUSSA

DANZA CHINA

DANÇA DELS MIRLITONS

❖ ANNEX 9: Story Board

❖ ANNEX 10: Examen Final

NOM blera CURS 3ºB 10

Musicograma "La Marcha"

A TROMPETA CUERDAS
 ΔΔΔΔ ΔΔΔΔ ΠΠΠΠ ΠΠΠΠ
 ①p ②f

B TROMBÓN FLAUTA TROMBÓN FLAUTA
 ○○○○ ×××× ○○○○ ××××
 ①mp

A TROMPETA CUERDA
 ΔΔΔΔ ΔΔΔΔ ΠΠΠΠ ΠΠΠΠ :||
 ①p ②f

C FLAUTA
 ~~~~~~
 ①mf

A TROMPETA CUERDA
 ΔΔΔΔ ΔΔΔΔ ΠΠΠΠ ΠΠΠΠ :||
 ①f

1. Indica el compàs d'aquesta obra: $\frac{4}{4}$ ✓
2. Escribe en els rectangles l'instrument que sona: (5)
3. Indica l'estructura de l'obra. Escribe la lletra corresponent en els quadrats. (2)
4. Encercla el tempo que més s'adapta l'obra: (1)
 - ADAGIO - - ANDANTE - - ALLEGRO -
5. Indica la intensitat en els diferents números que apareixen en el musicograma (p, mp, mf, f) (2'S)
 ① ② ③ ④ ⑤

❖ ANNEX 11: Test personal

AVALUACIÓ PERSONAL

1. T'agrada l'assignatura de música?
 SI   NO   A VEGADES

2. T'agraden les activitats que es fan en la classe de música?
 SI   NO   LA MAJORIA   MOLT POQUES

3. T'agraden les cançons que s'escolten en l'assignatura?
 SI   NO   LA MAJORIA   MOLT POQUES

4. T'agrada la música clàssica?
 SI   NO   LA MAJORIA   MOLT POQUES

5. T'agrada la música moderna?
 SI   NO   LA MAJORIA   MOLT POQUES

6. Quin tipus de música t'agrada? Digueu algun cantant o grup musical.
M'agrada la música de música original de Bethoven.

7. Quina activitat t'agradaria fer en la classe de música que no hages fet mai?
M'agradaria que toquem el violí en classe de música.

8. T'agradaria tocar algun instrument? Si és el cas, indica quin.
 SI   NO   Quin? El violí

9. Voldries més classes a la setmana de música?
 SI   NO

10. Que t'agrada més fer en l'assignatura de música? Ordena. (1 la que més t'agrada i 6/7 la que menys)

4 ☐ Cantar	6 ☐ Ballar	5 ☐ Escoltar Música
1 ☐ Tocar instruments	3 ☐ Fitxes, activitats escrites	
2 ☐ Teoria	7 ☐ Altres: _____	

❖ ANNEX 12; Notes Finals

NOTES FINALS CLASSE 3ºB (Trencanous)				
Alumnes	Examen 50%	Actitud i Esforç 20%	Rúbrica 30%	NOTA FINAL
1	10	10	10	10
2	8	9	9	9
3	9	10	9	9
4	9	7	8	9
5	9	6	8	8
6	8	9	8	8
7	7	3	6	6
8	8	8	8	8
9	9	9	9	9
10	10	7	9	9
11	8	9	8	8
12	8	10	9	8
13	6	3	5	5
14	10	10	10	10
15	8	9	9	9
16	9	9	10	9
17	9	10	9	9
18	7	8	8	8
19	10	9	9	9
20	9	8	9	9
21	7	4	7	7

NOTES FINALS CLASSE 3ªA (Mètode Tradicional)			
Alumnes	Examen 50%	Actitud i Esforç 20%	NOTA FINAL
1	8	8	8
2	7	5	7
3	9	9	9
4	6	6	6
5	7	4	6
6	9	8	9
7	10	10	10
8	8	10	9
9	7	4	6
10	4	2	3
11	8	9	8
12	5	3	4
13	7	4	6
14	10	9	9
15	8	6	8
16	7	3	5
17	7	5	6
18	9	9	9
19	6	4	5
20	8	9	8
21	8	10	8